

Mieke Averages

Mieke Averages is geboren op 14 augustus 1929 in Goenoeg Sitoli op het eiland Nias, Noord Sumatra, NOI. Ze was de dochter van Marie Jacobus Averages (25 januari 1900, Deventer) en Johanna Elizabeth Oderwald (1898, Amsterdam). Haar ouders trouwden op 18 augustus 1928 in Amsterdam. Ze had twee jongere zussen, Noor (1930) en Baukje (1935).

Hun vader was Officier van Gezondheid bij het KNIL en vertrok in september 1928 naar Nederlands-Indië. In 1932 werd hij van Goenoeng Sitoli naar het militaire ziekenhuis in Tjimahi overgeplaatst en een jaar later naar Djokjakarta. Daar was hij bestuurslid van de afdeling Djokjakarta van de NIPV. In 1937 werd haar vader weer overgeplaatst, dit keer naar Sigli op Sumatra.

Na de Japanse inval in 1942 vluchtten de zusjes met hun moeder van Sigli naar Medan. Hun vader bleef alleen achter. Tijdens de oorlog werden ze geïnterneerd in kamp Poelau Brayan. Poeloe Brayan was een woonwijk voor personeel van DSM (Deli Spoorweg Maatschappij) in Medan. In Poeloe Brayan vond onderhoud plaats aan wagons en locomotieven. Het complex bestond uit 5 blokken: A, B, C (huizen voor inheemse employees van Deli Mij), D (huizen voor Europese employees van Deli Mij) en E (koelieloodsen en enkele huisjes). Poeloe Brayan is met kamp Brastagi het grootste interneringskamp voor vrouwen en kinderen op de Oostkust van Sumatra geweest.

In mei 1942, direct na het begin van de internering, werd in Blok C gestart met een meisjesgroep en een welpenhorde, beiden onder leiding van Henrietta van Blommestein. Henriette was voor de oorlog districtscommissaresse van district Sumatra's Oostkust. Mieke

Averages was één van haar padvindsters en waarschijnlijk was ook haar zus Noor padvindster. In juli 1942 behaalde Mieke haar insigne 3e klas. Bij gebrek aan klasse eisenkaarten om op af te tekenen, kreeg ze een hand geschreven kaartje.

Eind 1942 ging het nog heel goed, maar begin 1943 konden de activiteiten niet verder doorgaan de zware corvees en andere problemen. De corvees bestond onder ander uit keukencorvee met houthakken, koken en schrobben, het sjouwen van rijst, groente, palmolie en kokosnoten naar het station en het maken van doodskisten en begraven van de doden. De welpen hadden met dezelfde ups en downs te maken. Op 21 januari 1943 werden de welpen H. Zijlstra, Hans Gundel, B. Smeding en Sibout Gooszen geïnstalleerd. Begin 1943 moesten ook de welpenactiviteiten stoppen. Medio juni 1945 werden de ongeveer 1.000 geïnterneerden van Poeloe Brayan A, B en C en de ruim 1.000 geïnterneerden van Gloegoer II naar Aek Pamienke II overgebracht.

In 1943 werd Blok E gebouwd. Dit kamp bestond uit 4 houten hongs met atapbedekking en muren van gevlochten bamboe. De huizen in dit kamp niet tegen regen bestand. In april 1943 werd een groep vrouwen en kinderen overgeplaatst van kamp Brastagi naar Poeloe Brayan E. Ena Govers-van den Berg en Guus Schut waren hierbij en ze kwamen terecht in het nieuwe blok. In juni werd door hen gestart met welpenactiviteiten. Er konden toen zelfs twee hordes

gevormd worden. Jaap Both, Jopie en Peter Heyn, Gerard Looyen waren lid van de horde. Zeven welpen behaalden hier hun eerste ster. In maart 1944 werd een geanimeerde totemjacht gehouden, ondanks het vergaderverbod en tegenwerking van de kampleiding. Een gezamenlijke maaltijd besloot dit feest. In september 1943 werd ook een nieuwe padvindsterstroep opgericht die aangroeide tot 25 leden en floreerde tot aan de verhuizing naar Gloegoer. Leidsters waren Henrietta van Blommestein en Tineke Jakobs-Keulemans. Nettie de Gast, Henny W. Koning, Mounti Besnard en Carla de Groot waren hier padvindster.

Daarnaast startte een kabouterkring met 40 kabouters onder leiding van Hibou Hilligje Nelissen-Jakobs. Ze werd later opgevolgd door Oehoe mw. Sinningh. Erna von Gerhardt zat ook in Hong II en was voor de oorlog padvindster. Mogelijk dat ze als pionierster hielp met leiding geven. Op 22 februari 1944 werd tijdens Denkdag de belofte hernieuwd. DC Blommestein had voor de meisjes als bewijs briefjes gemaakt. Tien van deze briefjes zijn bewaard gebleven en terecht gekomen in het archief van het NIOD.

Omdat het kamp bij regen helemaal onder water kwam te staan, besloten de Japanners op 6 juli 1944 de 1000 gevangenen van Blok E te verplaatsen naar kamp Gloegoer II in Noord Sumatra. Als gevolg hiervan stopten de meisjestroep en de welpenhorde. In juni 1945 gingen de drie zussen met hun moeder en de andere geïnterneerden van Gloegoer naar kamp Aek Paminke II. De 3 kampen van Aek Paminke bestonden uit barakken en lagen in de buurt van Rantau Prapat middenin rubberbossen, ongeveer 300 km ten zuiden van Medan (Noord-Sumatra).

Haar zus Noor vertelde na de oorlog: *Wij, vrouwen bleven sterk. Zelfs de officier zei: 'jullie vrouwen zijn onmogelijk. Mannen zijn tenminste nog te temmen, maar jullie zijn niet klein te krijgen.' We hebben vaak flink gesaboteerd en geprobeerd het 'beste' ervan te maken. Zo moesten we een beerput met emmers leeghalen. De helft moest er in staan. Eén vrouw begon te zingen en te lachen, uit volle borst. Wij deden mee, ook het Wilhelmus natuurlijk. Het stonk ongelofelijk, maar we maakten er maar een lolletje van. We waren niet klein te krijgen.*

Haar vader werd als krijgsgevangene geïnterneerd en tewerkgesteld aan de Sumatra spoorlijn. Direct na de oorlog ging hij als luitenant kolonel aan de slag met de heropbouw van de militair geneeskundige dienst. Direct na de capitulatie trad hij ook op als hoofd van de Dienst Volksgezondheid tot deze in 1946 weer onder civiele leiding kwam.

Mieke ging met haar zus Noor op 5 juni 1946 met de ms Tjisdane van Batavia naar Amsterdam, waar ze gingen wonen bij hun oom en tante. *"We werden niet goed*

opgevangen. De mensen in Nederland hadden geen begrip en waren erg negatief tegen ons.” In 1949 ging de rest van de familie voor een welverdiend verlof met de *ms De Eerens* naar Nederland. Op 8 maart 1954 keerden haar ouders en zusje definitief terug naar Nederland.

Mieke werd net als haar zus Noor wijkzuster.

Meer informatie

[Marie Jacobus Averages \(1900-\) » Het Grote Driessen Boek » Genealogie Online](#)
[Algemeen Handelsblad » 16 aug 1929 - Art. 184 | Delpher](#)
[Registratie Marie Jacobus Averages op 25 januari 1900 » Open Archieven](#)
[De koerier » 20 aug 1927 - Art. 12 | Delpher](#)
[De koerier » 05 jul 1928 - Art. 10 | Delpher](#)
[De Sumatra post » 12 sep 1932 - Art. 115 | Delpher](#)
[Bataviaasch nieuwsblad » 08 jun 1933 - Art. 186 | Delpher](#)
[De koerier » 07 sep 1937 - Art. 24 | Delpher](#)
[Het nieuwsblad voor Sumatra » 11 maa 1949 - Art. 14 | Delpher](#)
[Archieven.nl - 2583 Stukken betreffende de padvinderij, o.a. in Poelaubrajan, 1934... \(NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\)](#)
[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)
[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)
[Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)
[Poeloe Brayan | Stichting Noord Sumatra Documentatie \(noordsumatra42-45.nl\)](#)
[Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)
[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)
[Rantau Prapat \(japanseburgerkampen.nl\)](#)
[Deventer Noor is 87, maar nog heel actief: 'Ik doe aan paramotorvliegen' - indebuurt Deventer](#)
[Provinciale Geldersche en Nijmeegsche courant » 12 jul 1928 - Art. 3 | Delpher](#)
[Nieuwe Rotterdamsche Courant » 08 sep 1928 - Art. 91 | Delpher](#)
[Het nieuwsblad voor Sumatra » 12 maa 1949 - Art. 48 | Delpher](#)
[Na een leven vol avonturen en omzwervingen heeft puzzelvrijwilligster Nora Averages \(88\) in Deventer haar plek gevonden | Rijssen-Holtén | De Stentor.nl](#)
[Registratie \(in het jaar 1946\) » Open Archieven](#)
[Registratie \(in het jaar 1954\) » Open Archieven](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.